

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec 2.—20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec 2.—
 V prvih prejemih meseca . . . 1.—30
Sobotna izdaja:
 za celo leto K 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

Inserati:
 Enostopna petivrstna (72 mm široka in 37 mm visoka ali nje prostor)
 za enkrat po 3 v
 za dva- in večkrat . . . 25.,
 pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Poslano:
 Enostopna p. tivrata po 60 vin.
 Izhaja vsak dan izv. omši nedelje in praznika, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga vojni red

Političen list za slovenski narod.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nestrakirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

K političnemu položaju.

Ljubljana, 3. jan. 1917.

Z Dunaja prihaja vest, da je načrt nagodbe med Avstrijo in Ogrsko na podlagi Štúrgh-Tiszovih dogovorov z malimi izpremembami dovršen in da bo v najkrajšem času predložen obema zbornicama na Dunaju in v Budimpešti v rešitev. V torek popoldne se je vršil na Dunaju daljši ministrski svet, katerega so se udeležili vsi ministri. Gotovo je, da so se razpravljala tam vsa sedanja pereča notranje-politična vprašanja in pred vsem vprašanje zasedanja parlamenta. Vlada se je torej definitivno odločila poskušati doseči rešitev nagodbe parlamentarnim putem. Glasoviti § 14. je stopil vsaj za sedaj v ozadje. In dejstvo je, da se bliža z velikimi koraki tisti trenutek, ko dobimo zopet parlament, ustavno življenje, ki bo odprlo pot celi vrsti drugih vprašanj.

Posebno eno teh vprašanj je sedaj v ospredju dnevnega reda. Dr. Silvester je izjavil, da ne sprejme več izvolitve za zborničnega predsednika. Po svoječasnem dogovoru med zborničnimi strankami se je izvolil za zborničnega predsednika vedno zastopnik najmočnejše stranke. Najmočnejša zbornična stranka pa je »Češki svaz«, ki šteje 108 poslancev. Čehi podarjajo, da so se dogovora glede predsedniške volitve vedno lojalno držali in so sprožili že misel, da zahtevajo to pot predsedništvo zase. Nemce je to vprašanje zelo razburilo. Nemška nacionalna zveza je v prvi vrsti zaradi tega sklicana danes k zborovanju. Sicer se sklicujejo Nemci na dogovor glede skupnega taktičnega postopanja nemške nacionalne zveze in krščansko socialnega združenja. Seveda, da bi bili Nemci združeni v skupni organični celoti, menda sami sebi ne verujejo, posebno ko stoji še precejšen del nemških krščanskih socialcev na starih avstrijskih tradicijah.

Narodno združenje Čehov rodi že danes svoje sadove, in vprašanje novega predsednika zbornice bo prva trda kost takozvanih parlamentarnih težkoč. Nemci so svoječasnno izrazili upanje, da je to češko narodno združenje le hipno in da se bo kmalu razbilo, in v to upanje menda še sedaj ravno svoje nade, čeravno se jim je poizkus pri češkem konservativnem veleposesetvu izjalovil.

Pri Čehih ni koncentracija slovenskih strank le gotovo dejstvo, ampak je stopila tudi že v akcijo. Kako pa pri nas Slovence in Hrvatih, ali smo ostali samo pri be-

sedah ali smo šli korak naprej? Uvod v skorajšnje parlamentarno življenje nas sili, da odgovorimo na to naše vitalno vprašanje.

Izvršilni odbor Slovenske Ljudske Stranke na Kranjskem je izrazil dne 21. novembra potrebo nujnosti koncentracije slovenskih strank. Narodno združenje, organiziran skupen nastop v narodnih stvarih — to je misel, ki je prešla danes že v meso in kri slehernega našega človeka.

In veseli nas, da se ta misel — sicer počasi — toda vendar realizira.

Veseli nas, da moremo poročati danes, ko stoji avstrijski narodi pred zopetnim vstopom v parlamentarno življenje, da ni le skupen nastop vseh slovenskih poslancev zagotovljen, ampak da so tudi vsi avstrijski Hrvatje obljubili vstopiti v skupni klub avstrijskih Jugoslovanov. Pozdravljamo!

Avdijence pri cesarju.

Dunaj, 3. jan. (K. u.) Cesar je sprejel ob pol štirih popoldne v avdijenci zunanje ministra Czernina, ob peti uri ministrskega predsednika grofa Clam-Martiniča in ob 6. uri ogrskega ministra na cesarskem dvoru barona Rosznerja.

Čehi zahtevajo predsedništvo zbornice.

Dunaj, 3. jan. Jutri se bo posvetovalo predsedništvo nemške nacionalne zveze o z odstopom predsednika dr. Sylvestra ustvarjenem, ne ravno lahkem položaju. Predmet posvetovanj bodo politične in osebne težkoče. Čehi so naglasili, da je »Češki svaz« s svojimi 108 člani sedaj najmočnejše združenje v zbornici in da imajo vsled svoječasnih dogovorov pravico zasedati predsedniško mesto. Čehi spominjajo na to, da so se tudi oni svoječasnno držali dogovorov in so glasovali za izvolitev predsednikov Pattaia, Weisskirchnerja in Sylvestra. Čehi ugovarjajo, da bi taktično združenje nemške nacionalne zveze in krščanskih socialcev tvorilo taktično enotnost ali pa celo zvezo, ki bi bila v smislu dogovorov opravičena, da odpolje predsednika. Zamotane razmere v nemški nacionalni zvezi, stališče nemških radikalcev in potom zasebnih težkoč izpraznjeno mesto predsednika silijo nemško nacionalno zvezo, da si poišče za predsednika osebo, proti kateri ne bi bilo pri drugih strankah zbornice vsaj ugovora. Kot kandidati se imenujejo dr. Gross, dr. Dinghofer in dr. Roller.

Nesporazumljenja v nemški nacionalni zvezi.

Dunaj, 3. jan. Danes popoldne se je vršila pod predsedstvom poslanca Denka

seja nemške delavske skupine, najmočnejše frakcije v nemški nacionalni zvezi. Razpravljalo se je o političnem položaju.

Jutri se vrši seja predsedstva nemške nacionalne zveze, kjer se bo razpravljalo o odstopu dr. Sylvestra in o izstopu dr. Friedmanna iz nemške nacionalne zveze. Friedmann je radi tega javil svoj izstop, ker se ni vpoštevalo njegove želje, naj se sprejmejo v nemško nacionalno zvezo nekateri dunajski poslanci. (V poštev pridejo dunajski judovski poslanci Zenker, Hock, Ofner, Kuranda, Op. uredn.) Predsednik poslanec dr. Gross je izjavil, da osebno odklanja to željo, pač pa predloži vso zadevo predsedništvu. Odločitev bi padla jutri. Friedmann se je na podlagi takega stališča nekaterih članov predsedništva odločil, da izstopi.

Dr. Sieghart.

Graška »Tagespost« prinaša naslednjo brzojavko iz Budimpešte: »Az Est« poroča: Bivši guverner zemljiškega kreditnega zavoda tajni svetnik dr. Sieghart je prišel danes k avdijenci k cesarju. — Z Dunaja se poroča, da je bila avdijenca preložena.

V gosposko zbornico bo poklicanih, kakor poročajo listi, več uglednih publicistov.

Cela Dobrudža zavzeta.

Boj za utrdbe okoli trdnjave Focsani je v polnem teku. Čete devete armade so prodle do močno utrjenega odseka ob reki Milcov, ki tvori šele med vojsko napravljeno jugozapadno fronto trdnjave Focsani. Južno krilo vojne skupine nadvojvode Jožefa se je pridružilo temu napadu z uspešnim prodiranjem v dolinah Milcova in Putne. V gornji dolini Milcova so naše čete zasedle Miero in gredo sedaj proti kraju Odobesci, katerega se mora pritevati severozapadni fronti trdnjave Focsani. V podporo te kolone prodirajo v dolinah Putne in Sulte nadaljne avstrijske bojne sile ob rekah navzdol. Na ta način se uspešno uvaja tudi napad na severozapadno in zapadno fronto trdnjave Focsani.

V skrajnem kotu Dobrudže so prišli Rusi v težaven položaj. Skušali so se še upirati vzhodno od ceste, ki pelje iz Macina v Vacareni; sedaj so pa vrženi tudi iz teh postojank. Jijila in močno utrjeno mostišče Macin sta vzeta, tako da je Brajla sedaj ogrožena tudi od vzhoda.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 3. jan. Uradno:
 V Dobrudži smo zopet napredovali.

Južno in zahodno Focsanija so prišle avstrijske in nemške vojne sile generala pl. Falkenhayna do v močno utrjeni odsek Milcov. Severozahodno od tam so vrgli sovražnika proti Mieri. Na južnem krilu bojne črte generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa smo prodrli čez Negrilesci Jugovzhodno Harje in na Mt. Faltucanu (zahodno Sulte) smo odbili močne sovražne napade s težkimi izgubami za sovražnika. V odseku Mesticanesci so preprečile naše varnostne straže v boju z bajonetom in z ročnimi granatami ruske sunke. Pri Marajovu (vzhodno Zloczowa) je z našimi in nemškimi borilci sestavljena naskakovalna četa med srečnim poizvedovanjem ujela tri ruske častnike in 127 mož.

Prvi generalni kvartirni mojster:
 pl. Höfer.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 3. jan. Veliki glavni stan:

Vojna skupina maršala princa Leopolda Bavarskega.

Južno Drisvjatskega jezera smo prepodili ruske poizvedovalne oddelke. Vzhodno Zloczowa pri Manajowu so privedle naskakovalne čete letne huzarske brigade skupno z avstrijsko pehoto tri častnike in 127 mož iz ruskih čri.

Bojna črta generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa.

Z velikimi izgubami so se izjalovili močni sovražni napadi Mt. Faltucanu. Med dolinama Susita in Putna smo vzeli več višin z naskokom; odbili smo protisunke Rusov in zasedli po boju Barsesci in Tapesol.

Bojna skupina maršala pl. Mackensena.

Pomikamo se dalje po načrtu. V gorah med dolino Zabala in planoto so nemške in avstrijske čete potiskale sovražnika proti severovzhodu. Zahodno in južno Focsani stoji četa 9. armade zdaj pred utrjeno postojanko Rusov. Z naskokom smo vzeli Pintecesci in Miera ob Milcolulu. 400 mož smo ujeli. V Dobrudži smo Rusa, dasi se je žilavo branil, potiskali proti Vacareni, Jijili in proti Macinu.

Prvi generalni kvartirni mojster:
 pl. Ludendorff.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Solija, 3. januarja. Uradno:
 V Dobrudži se je sovražnik umaknil v mogočno utrjeno postojanko ob cesti Macin — Jijila — Vacareni. Proti tem postojankam napredujemo dalje. Zasedli smo višino 108 vzhodno Jijile. Sovražni monitorji so obstreljevali Tulceou.

LISTEK.

Dragemu prijatelju-sošolcu na grob.

(† vojnemu kuratu Josipu Bulovcu.)

Sveža je še gomila, ki krije nepozabnega mi tovariša in druga, Antona Gnidovca; a že se je zemlja v drugo odprla in sprejela v svoje hladno naročje drugo žrtev, Joško Bulovca.

V ljubljanskem semenišču sva se srečala prikrat. Bližje sva se spoznala v tretjem letniku, ko sva bila sobna tovariša v sobi št. 18. Lepo in prijetno je bilo to mirno semeniško življenje. Ko smo zapustili semenišče, so se ločila najina pota. Bulovec je šel na Dolenjsko, jaz na Gorenjsko, a kljub razdalji nisva pozabila drug na drugega. Čudno pa, da nama cele dve leti, ni bila dana prilika, da bi se bila srečala. Šele vojaška služba naju je v Gradcu zopet privedla v neposredno bližino. Kako sem bil lansko leto v oktobru ob svojem prihodu v Gradec vesel, ko sem kot tujec v tujem mestu srečal prvega Tebe. Ti si bil moj prvi spremljevalec, Ti si me uvedel v življenje vojnega kurata. Vedno si bil vesel in korajšen, vedno priden in marljiv in spreten povsod, da so Te cenili Tvoji predstojniki in ljubili mi, Tvoji tovariši.

Toda žal, ni bila božja volja, da bi dolgo hodila skupaj po istih potih. V novembru so naju poslali na službeno pot v Judenburg, spovedovat tam naše kranjske fante in može. Mraz je bil in delo naporno. Tam si se prehladil, in zavratna morilka mladih življenj je takrat zasadila prvo svoje želo v Tvoja pljuča.

Trinajst mesecev si bil priklenjen na bolniško posteljo Ti, katerega največje veselje je bilo bivati v božji naravi, zunaj na polju, v gozdu, v vinarstvu. Počasi si hiral, a pri vsem tem si bil vendar vedno dobre volje in vesel. Kakor v zdravih dneh, tako je tudi sedaj na bolniški postelji vedno krožil nasmeh, kadarkoli sem stopil v Tvojo sobo.

Najljubši predmet najinih pogovorov, kadar sem Te obiskal, je bilo navadno najino kaplanovanje v domovini, in oba sva si komaj želela, da bi že skoraj prišli čas, da se vrneva med naše domače ljudstvo, nazaj v domače kraje...

Rekel sem, da si bil vedno vesel in dobre volje. Da, tako je bilo. Le dykrat sem Te videl žalostnega in solzo na Tvojem licu.

Bilo je menda lansko leto v novembru, ko sem Te neko popoldne zopet obiskal. Rekl si mi, da si precej slab. Kakor sem spoznal, si tudi sam čutil, da Ti pešajo moči. Do takrat ni-

sva še govorila o smrti, ker si še vedno upal, da se Ti vrne zdravje, in upal sem to tudi jaz. Sedaj pa si Ti prvi spomnil na smrt.

»Veš, France,« si rekel, »zdi se mi, da bo treba iti iz tega sveta.«

»No, Joško, tako hudo še ne bo. Le pogum! Obupati človek ne sme, dasi moramo seveda biti pripravljene na vse,« sem Ti odvrnil.

»Ne, kajti čutim, da so moje prsi vedno bolj prazne. Toda verjemi mi France, da se prav nič ne bojim umreti. Račun z Bogom imam urejen; le eno mi je hudo, če bom namreč moral umreti v tujini. Mnogo lažja bi mi bila misel na smrt, če bi vedel, da umrjem doma in da bo moje truplo počivalo na našem ljubem Gorenjskem, na domačem pokopališču...«

Ko si to izgovoril, se Ti je zrosilo oko in s svojimi suhimi rokami si zakril obraz, na katerem do takrat še nikdar nisem videl solz.

Da, domovino si ljubil, ljubil svoje domače kraje in ljudi, ljubil zlasti naše, tudi meni tako drage gorenjske planine. Tja, kjer si preživel leta mladosti, tja Te je, kakor staro Sibilo, vlekle srce; tam si želel ali ozdraveti ali pa leči k večnemu počitku in tam čakati vstajanja.

In, kar si želel, to se ti je tudi izpolnilo. Dobri brat Ksaver, ki je ves čas Tvoje boleznii kakor skrbna mati

skrbel za Te in vse storil, da bi Ti zopet vrnil zdravje, Ti je hotel izpolniti tudi to Tvojo veliko željo. Sklenil je, da Te spremi na dolgi in težavni poti iz Gradca v domači kraj.

Na večer pred vajinim odhodom sem prišel še enkrat k Tebi, da se poslovim. In ko sem Ti podal roko v slovo in Ti dejal: »Joško, na svidenje na Gorenjskem!« tedaj sem v drugič in zadnjič videl solzno Tvoje oko. Ihteč, roko v roki si mi odvrnil:

»Z Bogom, France. Moji za me. Če prideš na Gorenjsko, me obišči. Če me pa več ne dobiš, se vidiva v večnosti...«

Obnil sem se naglo, da tudi mene ne premaga bol slovesa. Tedaj sem Te videl — zadnjičrat. Čez par dni je prišlo poročilo, da sta srečno dospela na Gorenjsko. Vem, da si bil neizrečeno vesel, ko si zopet po dolgem času zrl svoje ljube domače kraje. Le žal, da je bilo Tvoje bivanje pod domačim krovom tako kratko, le par dni. Na praznik sv. Stefana smo izvedeli žalostno novico, da so na Božični dan položili Tvoje truplo k večnemu počitku, položili tam, kjer si sam tako iskreno hrepenel...

Dragi Joško! Povem Ti odkritosrčno, da se mi toži po Tebi, kakor se toži vsem, ki so Te poznali. Vskakrat, ko grem mimo bolnice-usmiljenih bratov, kjer si v ljubeznivi oskrbi preživel

Macin in Jijlla vzeta.

Berlin, 3. zvečer. Uradno:
V Dobrudži smo vzeli Macin in Jijlla.

Rusko uradno poročilo.

1. januarja. Moldavska meja. Sovražnik je večkrat napadal višine severozahodno vasi Bekas pri izlivu reke Bekas v Bistrico, a ga je naš ogenj vselej odbil. Pri reki Domuk je podvzel sovražnik ofenzivno severno potoka, ki se izliva v smeri vasi Domuk-Patak v Domuk. Sovražniku se je posrečilo, da je naše straže potisnil z višin, a položaj smo zopet vzravnali. V dolini Tatros je napadel sovražnik vas Kotumba, a smo ga vrgli z velikimi izgubami zanj nazaj. Istočasno je obstreljeval sovražnik s plinastimi bombami okolico vasi Agasu v dolini Tatros, a smo ga odbili z velikimi izgubami zanj. Sovražnik napada dalje od odseka Sultaša do doline Zobanos, kakor tudi v dolinah Doftianay in Oitoz. V zadnjih dveh dolinah so bili boji posebno trdovratni; sovražniku se je iznova posrečilo, da je vrgel naše čete nekoliko proti vzhodu.

Rumunska bojna črta. Sovražnik je napadel Rumune na bojni črti severno in južno reke Kasin, osem vrst vzhodno moldavske meje. Čete so se s svojimi postojankami umaknile. Sovražnik je vrgel v nočnem napadu Rumune pri izviru reke Rina, od tam so se umaknili proti Petreanu, 20 vrst zahodno Focsani. Pri Focsani in jugovzhodno do Donave so naše čete ponoči brez sovražnega pritiska zavzele nove postojanke. Od zjutraj dalje napada sovražnik na levem bregu Buzeua in ob železnici Buzeu-Brajla. Napad je zadržal ogenj naših pušk in topov. Podnevi je polkkušal sovražnik napasti pri Romanulu, 15 vrst zahodno od Brajle, a se je v ognju naše pehote v neredu umakal, ko se je 800 do 1000 korakov pred našo postojanko zopet zbral.

Dobrudža. Od ranega jutra je nastopil sovražnik proti središču naših postojank s približno 23. bataljoni; napadel je in vrgel naše čete, ki so se umaknile v zadaj ležeče postojanke.

Iz bojev za Macin.

Iz Sofije se poroča: Dne 1. t. m. sta padli dve prednji utrdbi Macina, 2. t. m. so vzeli naši vojniki višino 364. Cela sovražna obrambna črta je zdaj vzeta. Sovražnik se je moral zdaj umakniti v črte neposredno pred mestom, ki so zelo močno zasedene. Rotterdamski »Courant« piše 3. t. m.: V Macinu, ki zaključuje Brajlo na vzhodu, se Rusi obupno branijo in izkušajo z vsemi močmi držati ta važen kraj. Za rusko vojno vodstvo je največje strategične važnosti.

Obkolitev Focsanija.

Lucano. »Stampa« poroča o operacijah sovražnika, ki namerava obkoliti Focsani in od včeraj zjutraj dalje vzemirljivo hitro napreduje. Pri Namesti sovražnik najbrže ne bo našel na odpor. Do zadnjega moža bodo pa branili Rusi jugozahodno Brajle ležeče utrjene postojanke, ker bi izguba teh postojank pomenjala tudi izgubo Brajle.

Napad na Brajlo.

Jassy, 3. jan. Mackensenov napad na Brajlo napreduje. Bolgarske in turške čete so se že polastile dela mostišča Macina. (Macin je med tem že padel. Op. uredu.) Močne avstrijske in nemške čete prodirajo na levem bregu Donave proti Brajli. Vzhodno od krajev Dedulesci in Nikricul je prišlo do zelo trdovratnih bojev. Sovražnik je prebil naše črte. Doslej se ni posrečilo ustaviti sovražne ofenzive. Sovražnik se bliža Brajli tudi od juga in jugozapada.

Hitro napredovanje proti Moldavi.

Curih, 3. jan. »Corriere della sera« poroča iz ruskega glavnega stana: Osrednji velesili prodirati presenetljivo hitro proti Moldavi. Rusko poveljstvo je za to strateško prisiljeno, da mora izpraznjevati tudi rumunsko ozemlje Tucucia severno Focsani.

Umikanje v Rumuniji.

Baselj, 3. jan. »Daily Chronicle« poroča, da so se podružnice ruskih bančnih podružnic preselile iz Galaca, Focsanija, Buzeua in Jassyja v Kišnev. Švicarski listi pravijo, da to dokazuje, da so se pričeli Rusi umikati s še ostalega jim Vlaškega in iz Moldave, kateri grozi obkolitev.

Brusilov v rumunskem glavnem stanu.

Frankfurt, 3. jan. Iz Pariza poroča »Frankf. Ztg.«: General Brusilov je odstopoval v rumunski glavni stan.

Spomin na Plevno.

Carigrad, 3. jan. Turške topove, ki so bili leta 1878. v Plevni zaplenjeni in pozneje postavljeni pri spomeniku Skobeleva v Bukareštu, so prepeljali v Carigrad. Sklenili so, da jih bodo postavili pred vojno ministrstvo kot spomin na obrambo Plevne in na hrabrost turških čet v vojski na Vlaškem.

Novi ruski pravosodni minister.

Petrograd, 3. jan. (K. u.) Senator Dobrovolski je imenovan za voditelja pravosodnega ministrstva na mesto pravosodnega ministra Makarova, ki je odstopil.

Vojniki v vrstah ruskih prekucuhov.

Kodanj, 3. januarja. Glede na nemire ob zborovanju zveze zemstev v Moskvi se še poroča, da so se potem, ko so zemstva razgnali, razvili po cestah taki nemiri, da je morala policija nastopiti z golim orožjem. Mrtvih je nad 100 oseb. Policija je pozvala na pomoč vojske, ki so pa prestopili k ljudstvu in nastopili proti policiji.

Rasputina umoril ruski knez?

Baselj, 3. januarja. »Corriere della Sera« poroča iz Pariza: Potrjuje se, da je Rasputina umoril knez Jusupov, kojega oče je carjev vojni pobočnik. Še ne 30letni knez je pred 3 leti poročil kneginjo Ireno, hčerko velikega kneza Aleksandra Mihajloviča.

Rotterdam.

3. januarja. »Daily Chronicle« piše, da se je umor Rasputina izvršil pod skrivnostnimi, dramatičnimi okoliščinami. Knez Jusupov je Rasputina z lastnimi rokami ubil. Knez Jusupov je v ozki zvezi s carsko rodbi-

zadnje mesece, se nehote ozrem gori proti oknu Tvoje sobe. Mislim, da Te bom zopet videl tam stati bledega obraza in zročega na vrvečo množico spodaj na cesti, kakor nekdanj; a zastoj se oziram, Tebe ni več. Cvetke, ki si jih tako rad gojil že v semenišču in ki so tudi sedaj vedno stale na oknu Tvoje bolniške sobe, klonejo sedaj svoje glave in žalujejo za Teboj...

Jožko, Ti si sedaj končal tek svojega življenja in Tvoje oko ne gleda več gorja na tej revni zemlji. Počivaj v miru! Vem, kako rad bi bil še živel, kako rad doživel mirnih časov in deloval še v vinogradu Gospodovem. Toda Bog je hotel drugače. Vendar pa ena se Tebi je želja spopolnila: v zemlji domači da truplo leži. Have anima pia! V Gradcu.

Fran Hiti.

✦ Poročnik Matijče Dolenc.

Pod Nanosom spi smrtno spanje junak, ki je izdihnil dušo za ljubo domovino.

Kronist, ki napiše podrobno zgodovino strašne svetovne vojske in očrta dela padlih junakov, se gotovo pomudi ob tej gomili — pravcatega slovenskega junaka. Te vrstice naj otmo pozornosti njegova dela, njegov rod.

Matijče Dolenc se je rodil v Orehku pri Postojni. Oče mu je grajščak cesarski svetnik Edvard Dolenc na Orehku, poštar v Trstu. Tudi mati Jospina je iz rodbine Dolencev, hči rajnega slovenskega pisatelja »Krička«, dr. Hinka Dolenc.

Kras je dal rodbini Dolenc svoj dom pred več kot sto leti. Iz Sv. Križa pri Trstu se je preselil ustanovitelj tega po No-

transkem dobro znanega rodu, po imenu Matija, v Sežano. Z neumorno pridnostjo in s kraško bistroumnostjo si je pridobil imetka, s katerim si je kupil leta 1780. četrto gradov na Notranskem. Sam je živel največ v vipavskem Podbrju. Imel je štiri sinove, najstarejši sin mu je bil Leopold in ta je dobil za njim grad Orehek v last. Potomec Leopolda, Edvard, krstil je svojega leta 1892. rojenega prvenca v spomin na ustanovitelja rodu Dolencev — za Matijo.

Otroška leta je preživel Matijče doma na Krasu. Ljudsko šolo in realko je dovršil v Ljubljani. Leta 1910—1911 je bil enoletni prostovoljec pri poljskem topniškem polku v Ljubljani.

Nato je odšel na tehniško visoko šolo na Dunaju. Ali že po petih semestrih, na spomlad 1914, ga pokliče osiveci oče domov na Orehek, da mu boji pomočnik pri obširnih poslih in svoj čas naslednik v posesti grajščine.

Tu izbruhne vojska. Matijče in njegova brata Edvard in Josip odhite vsi trije kot topniški kadetje v rezervi s prvim dnevom na bojno polje. Varaždinski topniški polk št. 39, pri katerem je služil Matijče, pride najprej na srbsko bojišče.

Topništvu treba, da ve, kaj in na kakšno razdaljo naj obstreljuje, pogumnih in posebno bistrih častnikov izvestiteljev. Matijče je bil vedno prvi med njimi. Za svojo hrabrost pri izpolnjevanju te službe na srbskem bojišču je dobil že v septembru 1914 veliko srebrno hrabrostno kolajno. Kmalu za tem je bil povišan za poročnika.

Po novem letu se je premaknil njegov polk na severno bojišče pod armadno poveljstvo slavnega generala Pflanzer Baltina. Ob reki Dnjester je bilo dosti in težavnega posla. Rus je navalil na Karpate, ob desnem pobočju mu je branila prodira-

no in vsi, ki Jusupova poznajo, so prepričani, da je imel za svoje dejanje tehtne vzroke.

Boji v Macedoniji.**BOLGARSKO URADNO POROČILO.**

Sofija, 3. januarja. Uradno: V nekaterih odsekih bojne črte živahen topovski ogenj in za nas ugodno izpadli patroljni boji severozahodno Bitolja; tam smo ujeli več sovražnikov. Med Vardarom in Dojranskim jezerom je sovražno topništvo živahno streljalo. Dve vojni ladji sta brez uspeha obstreljevali naše postojanke pri Orfanu.

Vojska z Italijo.**AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.**

Dunaj, 3. jan. Uradno: Položaj se ni izpremenil. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Italijansko uradno poročilo.

3. januarja. Ob celi bojni črti navadno streljanje s topovi. Nobenih važnih dogodkov.

Naši letalci ob Soči.

Dunaj, 3. januarja. Iz vojnega tiskovnega stana: Naše vojno poročilo 29. dec. javlja, da je v Vipavski dolini neki vojni letalec 28. decembra sestrelil sovražno letalo. Temu poročilu ugovarja »Agenzia Stefania« in trdi, da 28. decembra avstrijski letalci niso premagali nobenega italijanskega letala. Temu nasproti se pribije, da 28. decembra ni bilo sestreljeno le eno, marveč dve letali; drugo letalo je bilo vrste »Voisine«; sestrelila sta ga vojni letalec Adolf Heyrowsky in rezervni poročnik Jožef Purer. Drugo letalo leži med obema črtama pri Sv. Marku, vzhodno Gorice.

Posveti v Rimu.

Bern, 3. januarja. (Kor. ur.) »Petit Parisien« poroča iz Rima: Italijanski veleposlanik v Parizu je došel v Rim. Podnevi se je posvetoval z ministrskim predsednikom Bosellijem in z zunanjim ministrom Sonninom.

Boji na zahodu.**NEMŠKO URADNO POROČILO.**

Berlin, 3. jan. Veliki glavni stan: Bojna črta nemškega cesarjeviča.

Kolikor se je bolje videlo, toliko se je v ozemlju Moze živahneje streljalo s topovi. V gozdu Le Pretré so vdrele patrolje deželno bramovskega pešpolka št. 93 do v tretji francoski jarek. Vrnile so se z 12. ujetniki, ko so zrušile obrambne naprave. Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Grška in sporazum.

Lucano, 3. jan. (K. u.) Grška še ni odgovorila na noto sporazuma. »Matin« pravi, da prevažajo grške čete in topove na

Peloponez tako skromno in hinavsko, da sporazum ne more še imeti popolne varnosti za svoje čete. Vsekakor kažeza Francija in Anglija, katera zadnja je imenovala lorda Grauvilla za pravega diplomatičnega zastopnika v Solunu, da bi podpirala Venicela. Poslaniki Anglije, Francije, Rusije, Rumunije in Srbije so s svojimi vojaškimi atašei in s svojimi atenskim vojniki odpovali v Salamis, kjer bodo ostali na tam zasidranih ladjah. Italijanski poslanik se med tem pogaja z atensko vlado v spravljenem smislu. Turinska »Stampa« opozarja v poročilu iz Rima, da zavzema Italija zdaj vlogo zaščitnice Grške in da si bo znala pridobiti naklonjenost atenske vlade, ker je nasproti Veniceli nezaupljiva ali se vsaj na zunaj predstavlja kot taka. Posledice blokade že na Grškem, kakor poročajo italijanski listi, dobro čutijo.

Venizelos in Italijani.

London, 3. jan. (K. u.) »Morningpost« poroča iz Rima, da se je Venizelos v razgovoru z dopisniki italijanskih listov izrazil, da Grška ne bi ničesar imela proti zasedenju otoka Sazeno in pristanišča Valona s primernim zaledjem, vztrajala pa bo na posesti severnega Epira in Dodekanesa (12 otokov.) On sam je kot ministrski predsednik izjavil italijanski vladi, da leži Adrija izven politične sfere Grške.

186 vojnih ladij potopljenih.

Berlin, 3. januarja. (Kor. ur.) Listi poročajo, da se je s potopom »Gauloise« povišalo število potopljenih vojnih ladij, torpedovk in podmorskih čolnov na 186 s 759.430 tonami. Na Anglijo jih odpade 125 s 565.200 tonami. Sovražne izgube presegaajo ves prostor francoskih vojnih ladij začetkom vojske; izgube Anglije pa ves obseg japonskih vojnih ladij. Pomožne križarke itd niso vštete.

Dve katastrofi francoske mornarice.**Francoska vojna ladja torpedirana.**

Curih. Iz Milana se poroča: Neki nemški podmorski čoln je pri Malti torpediral francosko vojno ladjo »Verite« (4870 ton). Ladja se nahaja težko poškodovana pred pristaniščem. Izpuščili so jo 1. 1907. v morje; posadka je štela 735 mož.

Potopljena francoska pomožna križarka.

Bern, 3. jan. (K. u.) »Matin« poroča iz Cherbourg: Pomožna križarka »Rouen« je ponoči na soboto brezlično poslala poziv iz ozemlja pri Casquetu. Nemudoma so poslali vlačilni parnik »Centauri« na pomoč. Od takrat ni od obeh ladij nobenih poročil. Brodovja torpedovk in ladij vlačilnic poizvedujejo, kje se nahajata pogrešani ladji. Tri nevarno ranjene Francoze »Rouena« so rešili.

Wilson upa na uspeh svojega posredovanja.

Berlin, 3. januarja. Tukajšnji ameriški veleposlanik še vedno trdno zaupa na uspeh Wilsonovega nastopa kljub odgovoru sporazuma. Sodi, da bo

nje hrabra Pflanzer Baltinova armada, v njej slovenski pehotni polk št. 17. Topništvo je imelo najtežje naloge. Kdor pozna gališka pota, ki v zimskem času niso drugo nego dokolensko blato, ta ve, kaj se pravi tod s topovi delovati. Matijče je bil vsepovsod prvi. Njegova hrabrost je bila neustrašna. Pri neki priliki vidi nevarnost, da uniči ruski oklopni vlak našo pehoto. Matijče privede svoj top v največji nevarnosti pred pehotno črto in prisili oklopni vlak, da se mora umakniti. Za ta svoj čin in za svoje neustrašeno in neumorno delovanje sploh je dobil v aprilu leta 1915. vojaški zaslužni križec 3. reda z vojno dekoracijo. Mlad poročnik v rezervi, ki dobi tako visoko odlikovanje, sme biti ponosen. Tudi Matijče se je radoval visokega priznanja, ali dal ni križem rok. Še bolj se je vnel, njegova hrabrost se je povišala odslej v smrtno pogumnost.

Pri Gornjem Tynu stoji njegova baterija dne 21. rožnika 1915. v najhujšem sovražnem ognju. Treba je bilo poizvedeti, kje tiči sovražnik, da se ga napade z granatami.

Poročnik Matijče Dolenc se ponudi, da preplava Dnjestr. V silnem ognju se mu to posreči. Na drugem bregu ustanovi telefonsko poljsko štacijo. Stik z lastno baterijo je napravljen, Matijče vodi ogenj svojih topov, krogle rušijo vrste sovražnikov, potem šele se vrne. Tu zadene hrabrega junaka sovražnikova krogla, smrtno nevarno ranjenega odvedo njegovi vojaki za bojno črto. Matijče pa niti sedaj ni izgubil poguma, ne dobre volje. Trpel je bolečine, ali njegovo lice jih ni kazalo. Prepeljali so ga v civilno bolnišnico v Kolo-mejo. Upal je, da kmalu preboli rano, da poihiti zopet nazaj k svoji bateriji; ali Večna volja je ukrenila drugače. Dne 28. junija 1915 je Matijče izdihnil svojo blaženo linaško dušo.

Neki koroški list je priobčil jeseni leta 1915. o njegovem pogrebu sledeče vrstice: »Ob pokopališčnem zidu na n'vi, s krompirjem nasajeni se vrste grobov junakov iz cele mornarije. Kakor v gozdu drevesa, stoje leseni križi drug poleg drugega. Srčna tuga ti prevzema srce, ko premotriš moč smrti. Na mnogih križih ti pravi napis, tu spi »nepoznanec«. Baš ko sledim tem grobovom, polagajo v zemljo hrabrega topniškega poročnika. Dva venca s črno-rumenimi trakovi krasita njegov grob; napis veli: »Svojemu ljubemu nepozabnemu Dolencu — baterija.«

Že v avgustu istega leta so prepeljali zemlje ostanke mladega junaka v tisto zemljo, katero je ljubil z vso svojo, za vse lepo in dobro vneto dušo, v domovino, v ljubljeno Orehek.

Tam počiva na vaškem pokopališču pod Nanosom.

Presvitli cesar pa je počastil njegov junaški nastop ob Dnjestru s tem, da mu je naklonil posmrtno — svoje pohvalno priznanje (signum laudis).

Veličastni pogreb je bil v Orehku, ko so izročali junaškega Matijčeta materi zemlji. Udeležili so se ga domači rojaki, častniki iz okolice, zastopniki domačega okrajnega glavarstva in tržaškega c. kr. namestništva. Tiha slovesnost je vladala. V srcih vseh se je porodilo prepričanje: Umrl je junak, zapustivši svoje starše, brate, sorodnike, ker je cenil svojo domovino nad vse; začrtal je s svojimi čini, tekom enega leta trikrat za hrabrost odlikovani junak, svoje ime v zgodovino svojega rodu, svojega naroda in svoje domovine z zlatim slovom. Njegov spomin naj živi med nami in naj priča, da: »Zvestoba Slovenca ne gane!«

Književna poročila Katoliške Bukvarne v Ljubljani.

Med vojsko so nam posli obširnejši književni katalogi, ker v teh razmerah ni mogoče tiskati novih cenikov slovenske književnosti, bomo na tem mestu polagoma imenovali one knjige, ki se mnogokrat rabijo in so še dobite. Cene se razumejo s poštnino vred.

Sienkiewicz, Rodbina Polaneških, Roman. Vez. 13 K 90 vin.

Sienkiewicz, Mali vitez, Roman. Vez. 10 K 40 vin.

Meško, Ob tihih večerih. Vez. 5 K 60 vin.

Murnik, Jari junaki. Humoreske. Vez. 4 K.

Milčinski, Pravljičice. Vez. 4 K 50 vin.

Doktorja Franceta poezije, uredil Pintar. Vez. 1 K 80 vin.

Kette, Poezije. Vez. 3 K.

Kržič: Osmero blagov ali nauk o srečnem življenju; cena s poštnino vred broširana 1 K 90 vin., vezana 2 K 40 vin. Kdo si ne želi srečno živeti posebno v stiskah in nadlogah današnjih dni. Časi gotovo niso umerjeni za srečno in mirno življenje, pa vendar priča ta knjiga, da je mogoče doseči srečo tudi v dneh žalosti in nadlog. Zato je ta knjiga sedanjí čas še posebno na mestu. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Ako se prehladimo, nastopajo v udih »strupi prehlajenja«, ki nam povzročajo bolečine. Če delamo prenaporno, se naredi v udih »snovi utrjenosti«, ki ovirajo delavnost mišic. Tako prvi »strupi« kot druge »snovi« se naglo preženo in napravijo nesposobni za učinkovanje, če masiramo roke in noge s Fellerjevím bol lajšajočím, mišice in kite krepilnim rastlinskim esenčím fluidom z zn. »Elsa« fluidom. Predvojnje cene: 12 steklenic pošlje franco za 6 kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsa trg št. 134 (Hrvaško). Priporočajo ga številni zdravniki in nad stotisoč zahvalnic. (u)

Tužnim srcem naznanjava vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem prežalostno vest, da je naša ljubljena teta, gospa

Helena Kogevšek roj. Sedej

po dolgi mučni bolezni, previdena s svetimi zakramenti v 87. letu starosti dne 2. januarja ob 8. uri zvečer mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb pokojnice se vrši v petek ob 8. uri dop. Sv. maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi sv. Pavla.

Vrhnika, dne 4. januarja 1917

Globoko žalujoča ostala:
Ivan in Marija Oblak.

Pozor!

Proda se takoj in po nizki ceni dobro ohranjena

podčastniška uniforma

Poizve se **Sv. Jakoba nabrežje 9. I.**

Kdo ve? Frančiška Valič iz Dobravelj št. 11, občina Sv. Križ, p. Sv. Križ — Cesta, išče sedanji naslov **Urše Špacapan**, iz Renč (Venišče) št. 261. Ali ona sama ali kdor zanjo ve, naj javi na gorenji naslov. 3

Zamaške

nove in stare **kupi** vsako množino

tvrdka **JELAČIN & Ko.** Ljubljana

ljubljska industrija probkovich zamaškov

Orehov les v hlođih,

Kostanjev les v polenih in hlođih

2407 **kupim**

vsako vagonško množino po najvišji dnevni ceni. **J. POGAČNIK**, Ljubljana, **Marije Terezije cesta 13.**

Prazne ureče

vsake vrste in v vsaki množini kupi in plača po najvišjih cenah

trgovska firma **J. KUŠLAN**, Kranj, **Gorenjsko.** — Istotam se kupujejo po najvišjih dnevni cenah

suhé gobe.

2583

Zimske kože

domačih in poljskih zajcev, kun, dihurjev, mačk, vider, lisic, srn, i. dr., kupuje vsako množino po najvišjih cenah

3017 **Jakob Traun, Glince pri Ljubljani.**

Večji trgovski LOKAL

s stanovanjem in skladiščem se takoj odda. Ponudbe na upravništvo pod št. 17 do 12. t. m.

Krave mlekarice

se bodo prodajale v petek dne 5. januarja na Počivalnikovi pristavi (Trnovo, Ljubljana) ob 11. uri predpoldne.

Kupi se takoj več tisoč lesenih lopat

za kidanje snega in se prosi najnižje ponudbe za takojšnjo dobavo.

Prodasta se dobro ohranjena voza

Gik, oljnate osi, cena . . . Kron 160.—

Kaleš, navadne osi, cena . . . Kron 130.—

Zaloga več vagonov

strešne lepenke, močne;

strojnega olja in vozne masti najboljše vrste.

Tomaževe žindre, najboljšé umetno gnojilo, 3065

bencina in mila, rumenega v zabojih 150 kg, garantirano 50%

oddajo se samo celi sodi in zaboji, dokler zaloga, ter na razpolago najnižje ponudbe

Anton Kašman

trgovina, škofja Loka, Gorenjsko.

Krasna, bogato ilustrovaná knjižica Veliki cesar

je ravno kar izšla. — **Cena 1 krono, po pošti 20 vin. več.** — Slovenci, sezite po njej! Prodaja se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani, pa tudi v Kranju (v Iliriji) in Novem mestu. Šolska vodstva in krajni šolski sveti lahko naročajo knjižico pri izdajatelju **Fr. Petriču**, mestnem učitelju v Ljubljani, **Glince, vila »Mila«.**

Konja

ponija 7—8 letnega z malim vozom (bagerlom) **proda**

F. CVEK v Kamniku. 1

Deček,

15 let star, vešč slovenskega in nemškega jezika, ki ima veselje do trgovine z mešaním blagóm

išče primernege mesta.

Naslov pove uprava Slovence, če se pošlje znamka za odgovor pod št. 20.

Primarijat za očesne bolezni.

Deželni odbor kranjski razpisuje službo primarija za očesne bolezni v deželni bolnici v Ljubljani.

S to službo je združena plača letnih 3200 K, aktivitetna doklada v letnem znesku 966 K, ter pravica do 6 v pokojnino vstevnih petletnic po 200 K.

Oziraló se bo le na take kompetente, ki so zmožni obeh deželnih jezikov in ki dokažejo popolno strokovno vsposobljenost za razpisano službo.

Prosilci naj vložé svoje s krstním in domovínskím listom ter z dokázilí o strokovni vsposobljenosti in jezikovnem znanju opremljene prošnje

do 1. februarja 1917.

pri deželnem odboru kranjskem v Ljubljani.

Od deželnega odbora kranjskega,

V Ljubljani, dne 28. decembra 1916.

Jedilno olje 3047

iz finega **Islandskega Czragheez mahu** (navodilo za napravo je pridejano vsakemu zavitku)

zavitek mahu za 1 liter olja **K 1.—**

zavitek garantirano izbranega mahu za 1 liter olja **K 1'30**

zavitek garantirano izbranega mahu za 2 litra olja **K 2'40**

Gotovo pripravljeno **olje za takojšnjo uporabo** je na razpolago liter K 2.—, steklenico je treba prinesiti seboj; po pošli se pripravljeno tekoče olje ne razpošilja. **Dobi se pri M. Spenko**, prodaja moke in islandskega mahu za jedilno olje v Ljubljani, **Kopitarjeva ulica.**

Poštna naročila in denarne pošiljatve naj se pošiljajo na **Ivan Dežman v Ljubljani, Kopitarjeva nlica štev. 6.**

KOSTANJEV LES

plačuje vedno najvišje cene in sprejema pismene ponudbe z navedbo množine lesa in cene

JOSIP KRALJ

Ljubljana, Franca Josipa cesta 7.

Globoko užaloščeni naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem prežalostno vesti, da je Bogu vsegamogočnemu dopadlo poklicati našo srčno ljubljeno hčerko in sestro, gospodično

PAVLO KRAŠKOVIC

po kratki, mučni bolezni, prevideno s tolažili sv. vere, dne 2. januarja 1917 ob 10. uri zvečer k Sebi v boljše življenje.

Pogreb predrage pokojnice se je vršil v četrtek dne 4. januarja 1917 ob 2. uri popoldne iz mrtvaške veže tukajšnje deželne bolnice na pokopališče pri Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v farni cerkvi pri Sv. Jakobu v Ljubljani.

Ob enem izrekamo za premnoge dokaze odkritega sočutja, ki so nam došli ob priliki prebrídke izgube, dalje za čaščeče spremstvo na njeni zadnji poti ter za poklonjeno krasno cvetje našo najprisrčnejšo zahvalo.

V Ljubljani, dne 4. januarja 1917.

Globoko žalujoči ostali.